

Miodrag Protič: SLIČNOSTI, versek, Novo Pokolenje kiadás, 1954.

Vidici

Vaszko Popának, a nagy jugoszláv költőnek ajánlotta kötetét Miodrag Protics, és nem megalomlatlanul. Popának, aki Davico mellett, és annyi előtt, a legnagyobb alakja a modern dél-szláv költészetnek, több köze van talán ehhez a könyvhöz, mint magának a szerzőnek. Ez nem paradoxon, ez tény. A „Hasonlatosságok”, első sorától: „A szépség nincs a testben nincs a felhőkben” egész az utolsóig: „Tudod hogy halálom hang amely nem hazudik”, Popa-hatást mutat. Nemrég, egy irodalmi vitán Miroszláv Antics (mások nyomán) azt a kifogást emelte Miodrag Pavlovics költésze ellen, hogy a modern angol költészet hatása látszik meg rajta, mire Jován Hrisztics, a tehetséges fiatal belgrádi költő azt felelte, hogy egy nagy költészet hatása nem lehet negatív. Mi csak avval toldanánk meg Hrisztics mondatát, hogy ennek a hatásnak is vannak határai, amelyeket az egyéniség önállósága von meg. Protics legnagyobb fogyatékosága éppen az, hogy nem képes költői individuumának szuverenitását megőrizni. Miben hasonlít Protics Popára? Azt hiszem, ez pillanatnyilag mellékes kérdés. Fontosabb, hogy önmagára képtelen hasonlítani, ahol pedig eltér a popai modortól, ahol tehát alkalma volna egyéniségét előtérbe helyezni ott felháborítóan banális, mint pl. „A fűben fekszem...” kezdetű versében, a „Szépség” ciklusban.

Helyenként, nagyon ritkán, Protics, Popa verseségi technikáját használva, mégiscsak mutat valami értékét, amikor azonban elhagyja mestereének útját, mint aki légúres térbe kerül, a helyett, hogy önmagára találna, mindent elveszít.

„Mint húson árnyék

Félelem a lelkemben

Mint a félelem ez az árnyék nem hagy nyugton”

Ezt írja Protics a „Hasonlatosságok” ciklusában. Valóban. Popa költészetének árnyéka nem hagyja nyugton Protics verseinek nyers húsát.

Lector

A belgrádi egyetemisták irodalmi és művészeti folyóirata, a „Vidici”, májusra és júniusra kettős számban jelent meg. Néhány írás jelentőssé teszi ezt a számot. Miroszláv Feler, zágrábi kritikus, Sztaniszláv Simics irodalmi kritikáinak és esszéinek gyűjteményéről ír, s megállapítja, hogy ez a könyv jelentős műve a horvát irodalomnak. Vojta Rehář bebizonyítja „Valóság és fikció” című tanulmányában annak az állításnak a lehetetlenségét, hogy a modern irodalom és művészet károsan hat a közönségre. Kiténik azonban tanulmányából az a sajnálatos tény is, hogy nálunk a szellemi termékek nem nagyon kelendők. Bránko Jovánovics Predraž Palavesztra antológiájáról ír. Palavesztra a háború utáni szerb líra gyűjteményét adta ki nemrég, Jovánovics pedig a gyűjtemény hibáit mutatja ki. Különösen a következetlenség és önkényesség miatt támadja Palavesztrát. Branko Miljkovic francia költők könyveit elemzi stilisztikai szempontból; munkája rendkívül érdekes, és példa lehet mindazok előtt, akik az irodalomnak evvel az ágával kívánnak foglalkozni. Bránko Peics Gusztáv Krklec „Zubor životu” című verskötetéről mond bírálatot, lerombolja a Krklec köré szőtt legendát, és verseinek alapján bebizonyítja, mennyire átlagos, mennyire maradi, időszerűtlen költő Krklec. A lap ebben a számban sok plakát-reprodukciót közöl, B. Bozsics pedig arról ír, hogy a plakát-készítés is művészet, és figyelmezteti az illetékeseket, hogy nálunk a falragaszokra több gondot kell fordítani. Közli a „Vidici” az újdéki Jován Szoldátovics tizenkét szobrának képét, Radoszláv Prédics pedig „Érzések költésze” címen ír Szoldátovics művészetéről. A versek közül kiemelkednek Iréna Vrklján, Radonya Vésovic, Nenád Tomic, Tomisláv Mijovics, Bránko Poszics, Bránko Miljkovic, Rása Popov, Bránko Jovánovics művei. Részletet közöl a lap Leonid Leonov „Orosz erdő” című regényéből, amelyet most fordítanak szerbre. A Vidici a meg szokott izléses technikai kiállításban jelent meg

t.

Kiadja a Vajdasági Magyar Kultúrtańács, Noviszád — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszád, A. Rankovics u 19/1. — Postafiók: 160. — Telefon: 20-63. — Postatakarékszám: 300—T—275. Előfizetési díj: Egy évre 500 din, fél évre 260 din, egyes szám 50 din. — Lapzárta minden hó 10-én Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Nyomatott a szubotici „Minerva” nyomdában.